

Због саме важности унутрашње организације парламента, унутрашњих организационих питања која утичу на успешност његовог рада, уобичајено је да се она регулишу у посебном акту – пословнику који доноси сам парламент или његови домови. Пословник је тако израз аутономије самог парламента, његовог аутономног права да сам прописује своју организацију и начин свог рада или, још краће речено, да се самоорганизује. За проф. Павла Николића (а и већину других правних писаца) скупштински пословник је специфичан правни акт који самостално доноси парламент, односно сваки дом парламента посебно и којим се регулише проблематика унутрашње организације парламента и његовог функционисања. И за нашег великана Слободана Јовановића пословник представља скуп правила о парламентарном поступку. То је аутономни акт парламента мада је могуће да се примени и мешовито решење по коме се важније ствари из парламентарне процедуре уређују законом, а оне мање важне једностраним одлукама парламента. Углавном, више претеже став да је пословник аутономни акт парламента, да је то његова унутрашња ствар у коју не треба нико да се меша и интервенише па ни сам закон. Ова аутономија парламента да доноси сопствени акт о самоорганизовању се у већини демократских система (по проф. Павлу Николићу) брани и оправдава разлозима очувања независности парламента у односу на егzekутиву јер је таква независност парламента угрожена или укинута ако такав акт не доноси он сам, већ то чини неко други – пре свега извршна власт.

Иако пословник представља најзначајнији акт парламента који утиче на успешност и квалитет његовог рада, у правној теорији нема јединственог мишљења о његовом карактеру и обавезности. Према енглеској доктрини и пракси, парламентарни пословник се сматра као унутрашња ствар парламента, као нешто што обавезује само парламент, мада је, по Слободану Јовановићу, правна важност тих одлука парламента неједнака. Ако се пословник схвати на овај начин, као унутрашњи акт парламента, то значи да он производи последице само унутар парламента и ван њега никог не обавезује – ни грађане ни државне органе. И поред тога постоје и таква правна мишљења по којима пословник има и шире дејство – дакле, ван парламента јер производи последице и обавезује и друге органе и грађане с обзиром да садржи и такве одредбе које се односе на субјекте ван парламента (нпр. одредбе о доношењу закона, избору других органа, посланичким питањима и др.) Сама материја којом се баве пословници је разноврсна и ту су обухваћена бројна питања унутрашње организације и метода рада парламента и његових домована. Пре свега, пословником се